

Skolutredning 2023
Utredning av förskolans och skolans organisation
i Strömsunds kommun

Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen
Strömsunds kommun

Inledning

Den 20 oktober 2022 beslutade barn-, kultur- och utbildningsnämnden i Strömsunds kommun att ge förvaltningschefen i uppdrag att vidta de nödvändiga åtgärder som krävdes för att komma i budgetram 2023, utifrån ett planerat underskott under budgetåret 2023 om 10,8 miljoner kr. Nämnden beslutade att åtgärderna skulle hanteras i dialog mellan förvaltningschef och nämnd innan verkställande. Dialogen skulle bland annat innehålla effektbeskrivningar på ekonomin och verksamheten på både lång och kort sikt.

Den 16 mars 2023 fick förvaltningen ett ytterligare uppdrag att utreda en framtida skolorganisation i Strömsunds kommun.

Utgångspunkterna i utredningen kommer att vara förutsättningar för en hållbar ekonomi, framtida kompetensförsörjning och utmaningen med ett minskat barn/elevantal i förskola och skola i kommunen.

Hållbara ekonomiska förutsättningar över tid kommer att vara viktigt för att förskola och skola ska kunna arbeta strategiskt och målmedvetet framåt. En verksamhet som präglas av neddragningar och ovisshet blir ofta passiv och avvaktande vilket inte gagnar skolutveckling för ökad kvalitet och måluppfyllelse.

Kompetensförsörjning är en annan utmaning som behöver ses över. Fler elever behöver få tillgång till behöriga lärare vilket är avgörande för barnens och elevernas lärande och måluppfyllelse. Elevernas rätt till likvärdig utbildning ska inte påverkas om man bor i glesbygd eller i ett större samhälle/stad.

Det minskade antalet barn/elever i kommunen har blivit alltmer påtagligt under utredningen. Utmaningen framöver kommer att ligga i hur vi kan ordna verksamhet med kvalitet och likvärdighet utifrån de nya demografiska förutsättningarna. Oavsett slutsatserna i denna utredning så kommer det minskande barnantalet att tvinga fram åtgärder som en reaktion på dessa demografiska förändringar. Utredningen ger ett underlag till att agera proaktivt och strategiskt.

Samtidigt som det bekymmersamma läget utifrån ekonomi, kompetensförsörjning och demografi ska förvaltningens verksamheter inom förskola, grundskola, kultur och fritid utvecklas. Vi behöver arbeta för en högre måluppfyllelse, en hög trivsel och väl fungerande studiero. Våra

verksamheter ska, tillsammans, skapa framtidstro och bidra till att våra barn och elever växer, lär och utvecklas. Det är viktiga utgångspunkter i det fortsatta arbetet, alldeles oavsett vad som blir verkställighet och verklighet utifrån denna utredning – men onekligen kommer följande 40 sidor visa på att förändring behövs för att klara de samtida och framtida utmaningarna.

Förslagen till beslut från tjänsteperson blir utifrån fyra bilagor och är skrivna i en egen tjänsteskrivelse. Förslagen innebär kortfattat följande:

Flytta högstadiet från Centralskolan i Hoting och Fjällsjöskolan till Vattudalsskolan med tillägget att frågan om skolskjuts till annan huvudman för enskilda elever behöver vara löst alternativt frågan om huvudmannaskap, eller flytta högstadiet från Fjällsjöskolan till Centralskolan i Hoting, med flytt av mellanstadiet på Centralskolan till Kyrktåsjö.

Förtätning av grundskolorna i Strömsunds tätort till ett gemensamt område och sammanslagning av förskolor i centralorten främst utifrån den demografiska utvecklingen.

Frågan om flytt av högstadiet på Grevåkerskolan till Vattudalsskolan avslås.

Utredningen har genomförts av barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen med Tomas Sjövall som ytterst ansvarig. Vid frågor som ligger utanför förvaltningens egen kompetens har denna tagits in från andra förvaltningar och avdelningar i kommunen samt andra aktörer som har sakkunskap. Utredningens innehåll kommer att väcka starka reaktioner på sina håll, hos elever, föräldrar, medarbetare och kommuninvånare. Det är förståeligt och begripligt då skolan har en central position i samhället och berör så många. Ambitionen har varit att skapa en objektiv grund för ett politiskt beslutsfattande.

Tomas Sjövall, förvaltningschef

Strömsund 2023-08-31

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Utredningens upplägg och disposition	6
Metod och avgränsning.....	6
Felkällor.....	7
1. Uppdrag	8
1.1 Verksamhetskrav	9
1.1.1 Skolenheternas struktur och omfattning	10
1.2 Sammanfattning	11
2. Nuläge	12
2.1 Kvalitet.....	13
2.2 Forsknings- och omvärldsperspektivet	14
2.3 Skola i glesbygd	17
2.4 Huvudman i glesbygd	17
2.5 Tidigare externa rapporter och kostnadsbild.....	19
2.6 Rätten till likvärdig utbildning	19
2.7 Lärarbehörighet.....	20
2.8 Sammanfattning	23
3. Frågeställning utifrån uppdrag	23
Allmän kommentar till samtliga förslag	23
Bilaga 1	25
En flytt av högstadierna i Backe och Hoting till Vattudalsskolan	25
Elevprognos 2022-2035	25
Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen	25
Lärarbehörighet	26
Pedagogiska konsekvenser	27
Andra konsekvenser	27
Skolskjuts	28
Lokaler.....	28
Sammanfattande ekonomiska effekter	29

Bilaga 2	30
En flytt av högstadiet i Hammerdal till Vattudalsskolan	30
Elevprognos 2022-2035	30
Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen	31
Läraryhörighet	31
Skolskjuts	32
Pedagogiska konsekvenser	32
Lokaler.....	33
Sammanfattande ekonomiska effekter	34
Bilaga 3	35
Flytt av mellanstadiet i Hoting till Kyrktåsjö och högstadiet i Backe till Hoting	35
Elevprognos 2022-2035	35
Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen	37
Läraryhörighet	37
Skolskjuts	38
Fritidshem	39
Pedagogiska konsekvenser	39
Lokaler.....	40
Sammanfattande ekonomiska effekter	40
Bilaga 4	41
Beakta konsekvenserna av L Johanssons motion och möjligheterna till samordning av skolorganisationen i Strömsunds tätort	41
Tjänstemannaunderlag förskoleorganisation.....	41
Barn och Elevprognos 2022-2035.....	42
Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen	43
Läraryhörighet	44
Skolskjuts	45
Fritidshem	45
Pedagogiska konsekvenser	46

Lokaler.....	47
Sammanfattande ekonomiska effekter	49
Referenser	50

Utredningens upplägg och disposition

Utredningen består av tre delar som ligger till grund för en tjänsteskrivelse med förslag till beslut. Tjänsteskrivelsen finns inte med i detta dokument utan hanteras separat i handlingarna till nämndsammanträdet den 28 september 2023.

Den första delen av utredningen beskriver uppdraget från nämnden till förvaltningen. Som komplement till detta uppdrag beskrivs tänkta verksamhetskrav.

Den andra delen hanterar ett nuläge inom verksamheten men även en kortfattad omvärldsspaning som förenklat beskriver hur omvärlden ser på de problem som Strömsunds kommun står inför. Den knyter ihop de tre problemställningarna (ekonomi, kompetensförsörjning och demografi) med kvalitetsutmaningen och problematiserar kring svårigheterna och utmaningarna för huvudmannen i förmågan att ta strategiska beslut.

Den tredje delen innehåller fyra stycken bilagor som konkret sammanfattar de olika förslagen på organisationsförändring och visar på effekterna av dessa. Denna del utgör grunden till förslagen till beslut för nämnden.

I utredningens alla tre delar kan den kritiske läsaren angripa detaljer och dissekera texten med syfte att misskreditera den. Likaså gäller detta områden som i utredningen är utelämnade. Förhoppningen är dock att det ska uppfattas som att de tre delarna hänger ihop och sammantaget utgör en övergripande och god beskrivning utifrån det strategiska perspektivet gällande ekonomi, kompetensförsörjning och demografi.

Metod och avgränsning

Utredningen bygger på statistik från Skolverket, SCB och barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen i Strömsund. Information och beskrivningar från kommunens rektorer, rapporter och granskningar från Skolinspektionen samt forskning kring lärande och undervisning.

Samverkan och samråd har skett med teknik- och serviceförvaltningen, kommunledningsförvaltningen och Region Jämtland Härjedalen gällande lokaler, ekonomi och skolskjutsar (och därtill hörande frågeställningar).

Frågeställning kring huvudmanfrågan har också ställts till Skolinspektionen och Skolverket.

Frostvikens rektorsområde inom grundskola respektive förskola är utifrån utredningsdirektiven undantagna utredningen.

Vad gäller eventuella kostnadsuträkningar utgår dessa från fakta kända under innevarande utredningsperiod och eventuella framtida förändringar tas det inte hänsyn till.

I det här utredningsskedet har heller inte synpunkter tagits in från barn, elever, vårdnadshavare eller personal då det bedöms komma i ett senare skede i en eventuell genomförandeprocess.

Felkällor

Utfallen för åren 2024-2026 i utredningen är beräknade utifrån det prisindex för kommunal verksamhet som SKR (Sveriges Kommuner & Regioner) presenterat vid deras skatteunderlagsprognos per april 2023. Antalet födda barn är ett antagande som bygger på SCB statistik och historiska data.

1. Uppdrag

Som nämnts i inledningen beslutade barn-, kultur- och utbildningsnämnden i Strömsund kommun den 16 mars 2023 att ge förvaltningschefen i uppdrag att utreda:

1. En flytt av högstadierna i Backe och Hoting till Vattudalsskolan.
2. En flytt av högstadiet i Hammerdal till Vattudalsskolan.
3. Utreda en flytt av mellanstadiet i Hoting till Kyrktåsjö och högstadiet i Backe till Hoting.
4. Beakta konsekvenserna av Lena Johanssons motion (KS Dnr 2022.227) och möjligheterna till samordning av skolorganisationen inom Strömsunds tätort.

Den 25 maj 2023 yrkade Karin Holmquist (M) att ärendet ska byta namn från utredning av högstadier till utredning av förskolans och skolans organisation i Strömsunds kommun. Ordförande föreslog att nämnden beslutade enligt följande förslag med Karin Holmquists (M) tilläggsyrkande och fann bifall till detta. Nämnden beslutade:

1. Utredning av förskolans och skolans organisation i Strömsunds kommun.
2. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden beslutar att skjuta upp redovisningen av utredningen till sammanträdet den 28 september 2023.
3. Nämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att föra en dialog med ordförande som kan lyfta frågor till arbetsutskottet om det under utredningen uppkommer aspekter som kan vara intressanta att gå vidare med i utredningsarbetet.

Det finns ingen gradering i uppdraget så uppdragningen ovan anger ingen annan tyngdpunkt än läsbarhet.

De tre första delarna (enligt ovan) är i sig enklare än den fjärde, och kommer att innehålla följande delar:

A) Elevprognos, B) Personalbudget, C) Lärarbehörighet, D) Skolskjuts, E) Pedagogiska utmaningar/möjligheter, F) Lokaler, G) Sammanfattande effekter och H) Fritidshem - gällande utredningsdel 3.

Den fjärde punkten, gällande motionen om förskolor och skolorganisationen i Strömsunds tätort kommer även att inkludera

förskolorna eftersom de är en vital del av en eventuell lösning. Där blir utredningen större och mer omfattande. Utredningsuppdraget omfattar därför även Bredgårdsskola (F-6), Hedenvindskolan (F-6) samt indirekt förskolorna Rotnäset, Bredgård, Lindbergsbacken, Blomslingan och Västringen.

Här kommer utredningen att visa på vad som är möjligt utan större åtgärder (kopplat till eventuell utökad verksamhet på Vattudalsskolan) samt effekterna av en ändrad lokalstruktur som ger förutsättningar för en annan organisering än vad som är fallet idag.

Motionen från Lena Johansson omfattande även förskoleorganisationen i Hammerdal och den frågan kan sammanlänkas med grundskolans verksamhet (se BKUN 2022.174). Den frågan lämnas dock utanför den här utredningen, trots tilläggsbeslutet i nämnden kring utredningen, då det skulle kraftigt försena delgivningen av utredningen utifrån att det är en omfattande frågeställning. Frågan bedöms ha lägre prioritet och hanteras senare i processen.

För att skolutredningen ska kunna presentera förslag till lösningar behöver dessa lösningar ha ramar (verksamhetskrav) som avgränsar utredningen och ger en gemensam utgångspunkt. Dessa tänkta verksamhetskrav kan över tid fungera som en måttstock för huvudmannen i hanteringen utifrån ändrade förutsättningar.

1.1 Verksamhetskrav

Verksamhetskrav handlar om att från huvudmannens sida tydliggöra vilka krav och/eller ramar som sätter de yttre förutsättningarna för skolverksamheten som inte i övrigt framgår i skollag, förordningar och allmänna råd eller i övriga kommunala policys och riktlinjer.

Ett sådant exempel kan vara verksamhetens utformning, omfattning och organisering där huvudmannen behöver tydliggöra kraven utöver till exempel ekonomiska och avtalsstyrda (fastighet) för att det ska finnas vägledning i beslutsfattande.

Särskilt viktigt kan det vara med hänsyn till den ändrade befolkningsstruktur som kommunen genomgått sedan 1975 där antalet grundskoleelever minskat med cirka 1000 (Syssner, 2018, s 65). Under 2023 sker ytterligare minskningar i förskolan vilket på sikt kommer att påverka grundskolan och det är möjligt att vi hamnar på en ny lägre nivå vad gäller

barn- och elevantal. Utifrån detta är det bra att det tydliggörs vilka verksamhetskrav som bör vägleda ett beslutsfattande.

I exemplet med barn- (och sedermera) elevantal kan vi göra någorlunda realistiska bedömningar om hur många förskoleplatser och elevplatser som kommunen kommer behöva erbjuda de kommande åren fram till och med 2038. Utifrån dessa antaganden kan vi sedan ringa in behovet med hjälp av verksamhetskraven.

När det gäller verksamhetskraven är det viktigt att förstå att det är den politiskt tillsatta nämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som fattar beslut på strategisk nivå utifrån de policys, regler och rutiner som finns. Det är också dessa församlingar som ändrar på dessa. Dessa styrdokument ersätter inte lagstiftning och förordning utan kompletterar dessa. Förvaltningen planerar, genomför och utvärderar utifrån verksamhetskraven och även de konkreta besluten i enskilda frågor.

Nedanstående text kring verksamhetskrav ska läsas som exempel på verksamhetskrav men också som ett underlag för nämnden att gå vidare med och sätta just verksamhetskrav (som kompletterar Vision- och mål samt verksamhetsplanen).

1.1.1 Skolenheternas struktur och omfattning

Skolenheterna ska ha en långsiktigt uthållig ekonomisk, lokalmässig och organisatorisk resiliens, vilket betyder enheternas förmåga att stå emot och klara av en förändring (tänk till exempel flyktingvågen 2015) och efter det återhämta sig och vidareutvecklas. Utifrån planeringsförutsättningarna ska nedanstående delar gälla.

Utifrån ekonomin ska varje rektorsområde vara självförsörjande utifrån en given resursfördelningsmodell och därefter intern skol-/barnpeng. De skolor som kan samordnas ska göra det och de förskolor som kan samordnas ska göra det. Över tre budgetår ska en verksamhet vara självförsörjande. Samordning/omfördelning kan ske inom ett rektorsområde.

Där det är möjligt ska samordning av specialsalar, lärare i praktisk-estetiska ämnen ske och det gäller även mellan rektorsområden.

Barnomsorg ska vid behov kunna samordnas i fritidshem och förskola. Detta tas särskilt i beaktande gällande barnomsorg på obekvämt arbetstid.

För skolan nödvändiga funktioner (såsom till exempel matsservering) ska garanteras utifrån både organisatoriska förutsättningar och gällande lagstiftning.

I tätorterna ska samordning särskilt beaktas i all organisationsförändring.

Varje skola ska ha ett elevunderlag för en kommande 10 årsperiod med en omfattning om minst 10 % av det totala elevantalet i kommunen eller minst 100 elever (F-9), 50 elever (F-6). Det ska heller inte på samma ort finnas en likvärdig skola som kan ta emot den mängd elever som avlämnande skola har.

Avvikelsen för ovanstående kravställan är frågan om avstånd för enskilda elever. Här skall samverka med andra huvudmän ske för att säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet.

1.2 Sammanfattning

Högstadienheterna är väl spridda över kommunen vilket innebär att det absoluta flertalet av eleverna har ett rimligt avstånd till sin skola. Skolorna har generellt inga akuta lokalproblem, däremot finns ett eftersatt underhåll på flera håll. Skolorna är små sett både till antal elever och personal vilket får effekten att de upplevs som trygga, välkända och fungerande. Det är dock svårt att bemanna med behörig personal och är kostnadsdrivande då få eller inga stordriftsfördelar uppstår. Det är svårt-/svårare att bedriva ett kollegialt utvecklingsarbete över kommunen som helhet.

Kommunens krympande befolkning och alltmer negativa befolkningspyramid kommer att öka utmaningarna i att upprätthålla verksamheter utifrån lagstiftning och förordningar, det omgivande samhällets krav och förväntningar och samtidigt utveckla en kvalitetsmässigt bättre verksamhet.

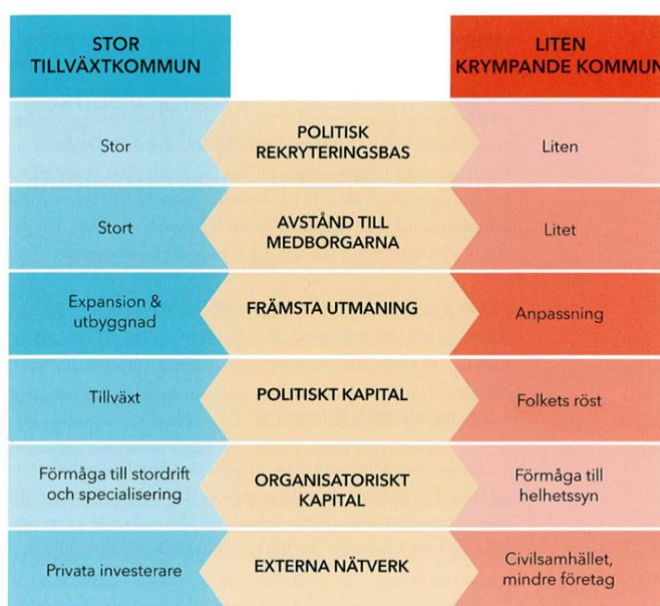
2. Nuläge

För att knyta an till verksamhetskraven och ett eventuellt införande sådana behöver utredningen visa på ett nuläge i Strömsunds kommun.

Elevunderlaget inom grundskolan i Strömsunds kommun har mellan åren 1975-2017 minskat med 51,4 % jämfört med befolkningsminskningen som under samma period har minskat 33,6 % (*Syssner 2018, s 65*). Trenden är som redovisas längre ner i utredningen klart negativ. För att få en bredare bild av nuläget har en förenklad SWOT-analys från Lycksele kommun (2020, s 14) anpassats till förhållandena i Strömsunds kommun.

<p>Styrkor</p> <p>God geografisk spridning på 7-9 enheter Nöjda elever och vårdnadshavare Fungerande/anpassade lokaler Inarbetad skolstruktur</p>	<p>Svagheter</p> <p>Svårigheter med bemanning Organiseringen ej optimal ekonomiskt Svårt med ämneskompetensutveckling</p>
<p>Utmaningar/Möjligheter</p> <p>Hypotesen om skolans roll för bygdens överlevnad och utveckling Avstånd till närmsta skola Regleringar kring fjärrundervisning</p>	<p>Hot</p> <p>Kompetensförsörjningen Vikande elevunderlag Krav i lag och förordning svårare för mindre enhet att klara</p>

Nulägesbeskrivningen utifrån en förenklad SWOT-analys kan kompletteras med aktuell forskning kring förutsättning för en kommun i Norrlands inland. Bilden nedan visar tillväxtkommunens kontra den krympande kommunens styrkor och utmaningar (*Syssner 2018, s 115*).

SWOT-analysen och bilden ovan visar på utmaningarna och ställer höga krav på den strategiska skickligheten i form av besluts- och utvärderingsförmåga hos huvudmannen. De visar också att kraven på dessa förmågor ökar och att kravställan kommer både inifrån verksamheten och utifrån i form av externa aktörers krav och förväntningar. Samtliga dessa syftar till att utifrån olika perspektiv bibehålla och utveckla den goda kvalitén.

2.1 Kvalitet

Skolverkets definition av kvalitet avser verksamhetens förmåga att uppfylla nationella mål, svara mot nationella krav och riktlinjer, uppfylla andra uppsatta mål samt om verksamheten kännetecknas av strävan till förnyelse och ständiga förbättringar. Framgångsfaktorerna vid kvalitetsarbetet är fokusering på mål och resultat, delaktighet och inflytande samt långsiktighet och uthållighet.

Exempel på kvalitetsindikatorer är exempelvis: betyg, nationella prov, arbetssätt och arbetsformer, elevernas inflytande över den egna inlärningssituationen, kvalitén på lokala gransknings- och förbättringsarbetet, nöjda vårdnadshavare - indikationer i föräldraenkäter

Det systematiska kvalitetsarbetet syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot:

- De nationella målen i läroplanerna.
- Att utveckla arbetsprocesser (vilket ofta görs av verksamheten själv).
- Att bedöma resultat och måluppfyllelse (både genom verksamhetens egen men även genom andras dokumentation/utvärdering).
- Att vidta lämpliga åtgärder (hur man arbetar främjande och förebyggande istället för åtgärdande).

Det systematiska kvalitetsarbetet är framåtsyftande. Akuta situationer engagerar men i systematiskt kvalitetsarbete är det viktigt att skaffa sig långsiktiga och verkningsfulla strategier inte bara skaffa verktyg för akuta situationer.

Som vi sett ovan har den strategiska förmågan hos huvudmannen en avgörande betydelse för utfallet kvalitetsmässigt då de svåra besluten handlar om att kunna prioritera. Som vi kommer att se nedan handlar det om att kunna välja mellan kvalitet i form av lärarbehörighet, ekonomisk

uthållighet och ett hållbart elevunderlag kontra ett annat kvalitetsperspektiv, nämligen skolverksamhet som finns väl spridd geografiskt. Vid prioritering av en jämn och hög kvalitet i verksamheten blir åtgärden oftast en centralisering medan hög tillgänglighet innebär en decentralisering. (Syssner 2018, s 90). Som vi kommer att se nedan är Strömsunds kommun inte ensamma i denna utmaning.

2.2 Forsknings- och omvärldsperspektivet

I tidningen Dagens Samhälle (29 april 2021) menar Skolverkets generaldirektör Peter Fredriksson att en skola för att kunna leva upp till dagens lagkrav och ha en budget i balans, sannolikt behöver ha runt 500 elever. Verkligheten är att hälften av alla skolor i Sverige har under 200 elever och en slutsats kan då vara att lagstiftaren har skapat ett regelverk som inte harmonierar med verkligheten eller att lagstiftaren har en tydligare ambition med kvaliteten i verksamheten. Som vi kommer att se nedan är det inte helt lätt att utifrån ett skolforskningsperspektiv få fram ett helt entydigt svar.

I utredningen Likvärdiga förutsättningar - Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39 s 118) påvisas att en optimal skolstorlek ur ett ekonomiskt perspektiv för årskurs 1–5 skulle vara 200 elever och att merkostnader uppstår vid ett elevantal under 100. Motsvarande uppgift för årskurs 6–9 skulle vara 400 respektive 150 elever.

Internationellt är det John Hattie som i sin metastudie Visible Learning (Hattie 2009) visat på att skolstorlek har betydelse för elevernas resultat och där ligger den optimala skolan på 800 elever. Studien och resultaten är kanske inte direkt överförbara på en svenska verklighet men bekräftar det som diskuteras nationellt - alltför små enheter har utifrån givna lagar och regler svårt att klara kvalitetskraven (utifrån perspektivet lagstiftaren och internationella mätningar).

SKL publicerade 2018 en svensk studie om sambandet mellan studieresultat och storlek på skola. I denna studie framkom (SKL 2018, s 5) att skolans storlek inte spelar någon roll annat än på meritvärdet i årskurs 9 där ett visst samband kan ses. De allra minsta skolorna presterar tydligt sämre än övriga skolor men det finns en förklaring till det. Bland de allra minsta skolorna är de så kallade resursskolorna överrepresenterade och förklarar därför avvikelserna nedåt i resultat. Men även efter detta kvarstår ett visst samband på meritvärdet.

I en forskningsöversikt (Adolfsson, 2014 s 24–26) pekar på ett antal tänkbara pedagogiska dilemman som kan uppkomma om en skola är alltför liten. Var gränsen för detta golv respektive tak går är däremot svårt att säga i exakta tal. Dessa dilemman är:

- Skolans kompetensförsörjning.

De riktigt små skolorna med enbart några enstaka lärare kan bli väldigt sårbara vid till exempel sjukskrivningar eller om någon lärare slutar på skolan, kompetens är svår att ersätta både långsiktigt och kortsiktigt. Till detta kan läggas konsekvenserna av reformen om lärarlegitimation.

De ökade kraven på att lärarna ska vara behöriga i de ämnen som de undervisar i kan givetvis innebära en del problem för de allra minsta skolorna, särskilt när det handlar om ämnen med mindre undervisningstid per årskurs vilket gör det svårt att tjänsteplanera hållbara tjänster inom enheten. Utifrån de intervjuer som Syssner (2018, s 34) genomfört med ledande kommunala företrädare framkommer bland annat att det är en utmaning med lärarbehörigheterna. Kommunerna har idag många kombinationstjänster som inte kommer gå att ha i framtiden. Detta kommer att medföra stora ekonomiskt bekymmer framöver.

- Riktigt små och stora skolor uppfattas inte som lika attraktiva som medelstora skolor.

Risken finns att genomströmningen av lärare och rektorer blir större på de mindre skolorna. Detsamma gäller den viktiga kontakt med högskola och universitet som lärarstudenter utgör. På motsvarande sätt som vid rekryteringen av lärare ses små skolor långt ute på landsbygden många gånger inte som lika attraktiva för studenter som skolor närmare den stad som de läser sin lärarutbildning vid.

- Skolans utvecklings- och kvalitetsarbete.

Många gånger har mindre skolor belägna i glesbygden inte samma nära tillgång till den kompetens och de resurser med avseende på utveckling och utvärdering som många gånger finns att tillgå hos tätortens större skolor. Skolverket har konstaterat i sin studie att de större skolorna generellt sett har en mer kontinuerlig och systematisk uppföljning och utvärdering av den pedagogiska verksamheten jämfört med hur det ser ut på de riktigt små skolorna. En alltför liten grupp lärare har svårt att skapa den dynamiska och kritiska massa som krävs för att utmana och utveckla

den praktik man arbetar i. Forskning om framgångsfaktorer bakom skolutveckling betonar exempelvis starkt det kollegiala samtalet. Med ett alltför litet antal lärare går det att anta att kvalitén på dessa kollegiala samtal påverkas. Samtidigt går det att tänka sig att de små skolornas småskalighet skapar en helt annan möjlighet för exempelvis rektorn att få överblick och inblick i den pedagogiska verksamheten på skolan.

I Ödeshögs kommuns utredning av deras skolverksamhet (2017, s 20) framgår att:

”Ju större elevunderlag en skola har desto större möjligheter finns det att lärarlaget blir ”självförsörjande” vad gäller lärarnas kompetens. Redan i skolans tidiga år behöver man säkerställa att de undervisande lärarna har den kompetens som krävs för att undervisa i alla ämnen. Med endast ett fåtal lärare behöver andra kompetenser knytas till skolan från andra skolor i kommunen. De kommer då bara vara på skolan tillfälligtvis och kan då inte delta i det kollegiala utbytet på samma sätt.”

En rapport från Stimo (2018, s 37) tar upp fördelar och nackdelar med gemensam förskola och skola mellan byar. Bland fördelarna tar rapporten upp:

- Att skolan i området säkras för framtiden.
- Fler kamrater.
- Bättre sammanhållning mellan byarna.
- Fler behöriga lärare.
- Bättre lokaler.
- Bättre kvalitet i undervisningen.

Bland nackdelarna tar rapporten upp:

- Längre resvägar för barn och elever.
- Försämrade närhet till förskola/skola.
- Byarnas attraktivitet sjunker.
- En större förskola/skola innebär mindre trygghet för barn och elever.

Utifrån Stimos kommentar att en större skola innebär mindre trygghet för barn och elever är det viktigt att framhålla att det enligt (Adolfsson, 2014 s 24) att förekomsten av mobbning inte verkar förekomma vare sig mer eller mindre på små skolor jämfört med stora. Även om många elever i de yngre åldrarna uppskattar den trygghet som den mindre skolan innebär är det

inte säkert att de gör det när de blir lite äldre då en viss "instängdhet" säkerligen kan infinna sig hos vissa elever.

- Lärarens betydelse för elevens måluppfyllelse

Kvalitén på undervisningen är avgörande för elevers lärande och måluppfyllelse, vilket sker genom en behörig lärare. Detta är helt centralt menar Adolfsson, docent i pedagogik på Linnéuniversitet (Skolvärlden 3/5 2022).

2.3 Skola i glesbygd

Det finns inte så mycket forskning kring skola i glesbygd och den som finns är mer eller mindre ålderstigen. Ett problem med det är att den kontext, alltså det omgivande samhällets krav och förväntningar på utbildningen, har ändrats så att resultaten blir daterade.

Myndigheten för skolutveckling (som numera är nedlagd) kom 2005 fram till att det går att anordna alternativa organisatoriska lösningar av god kvalitet i glesbygd, men det tar tid, kräver arbete och kostar pengar. Även om många idag går vidare till gymnasiestudier oberoende av studie- och bostadsort, är avbrotten många bland glesbygdsungdomar.

Relativt få går vidare till högskolan. Forskningen konstaterar att även om en undervisning av god kvalitet kan ordnas, så kan likvärdigheten för glesbygdsungdomar ifrågasättas, när man utgår från läroplanens och skollagens mål (Myndigheten för skolutveckling 2005, s 20–21). Med få lärare på varje skola blev ämneskompetensen, mot bakgrund av de friare val som högstadiееleverna har enligt läroplanen, mer begränsad än vid större skolor. De slutsatserna går att känna igen i Strömsunds kommun 2023. Trots gedigna satsningar på att behålla mindre enheter.

2.4 Huvudman i glesbygd

Syssner (2018, s 22) menar bland annat att kommunerna vidtar en mängd åtgärder för att anpassa sig till nya ekonomiska och demografiska förutsättningar. Däremot tycks dessa åtgärder sällan vara led i ett systematiskt anpassningsarbete. Istället är de situationsbundna och reaktiva; de vidtas för att de uppfattas som nödvändiga, och för att de av olika skäl plötsligt blir möjliga att vidta.

Krympande kommuner bör utveckla en lokal anpassningspolitik och lokala strategier för att hantera de demografiska utmaningarna det vill säga en minskande befolkningsmängd (Syssner 2018, s 24).

Detsamma gäller för de ekonomiska problemen där generella besparingar med utgångspunkt i en procentsats, inte sällan beroende på att det ökande anslaget inte täcker kostnadsökningarna i till exempel löneutvecklingen. Diskussionen överlämnas därmed till tjänstepersoner som anpassar verksamheten efter de nya förutsättningarna. Längre ner i utredningen beskrivs lite närmare hur resursfördelningen går till i Strömsunds kommun men en generell och inte strategisk hantering av resursfördelningen och organiseringen innebär att den strategiska diskussionen på huvudmannanivå uteblir (Syssner 2018, s 82). Avsaknaden av denna strategiska förmåga leder till utmaningen/problemet (ekonomi, kompetensförsörjning, demografi) blir en verksamhetsfråga för förvaltningen att hantera och återrapportera. Inte sällan syns detta i återremiss med krav på förtydliganden, utökad underlag och därmed en förhalning av ärendet. När inte huvudmannen har bilden/visionen får tjänstemännen försöka komma med förslag på förändringar eller nedskärningar för att klara kommande årsbudget. (Syssner 2018, s 137).

Bilden nedan beskriver skillnader mellan tillväxtpolitik kontra anpassningspolitik (Syssner 2018, s 58).

Det blir således viktigt att hantera frågorna strategiskt utifrån de demografiska, geografiska, ekonomiska och kvalitetsmässiga perspektiven. Ledstjärnan blir vision- och målsättningen och ledstången, eller ledstångerna, blir formulerade i verksamhetskraven och verksamhetsplanen.

2.5 Tidigare externa rapporter och kostnadsbild

Komrevs rapport från 2007 pekade på behovet av en resursanpassning i den (då) framtida skolverksamheten:

”Grundskolans elevminskningar de kommande 5–10 åren får stora konsekvenser både vad gäller personal och lokalnyttjande. Elevminskningen har varit känd och redan fått effekt men då skollokalerna inte anpassats till elevantalen har kostnaderna ökat kraftigt, Strömsund har enligt jämförelse av Sveriges kommuners bokslut 2005 den dyraste grundskolan i länet. Samtidigt visar statistik från 2006 att kunskapsresultaten i grundskolans år 9 försämrats märkbart samtidigt som lärarresurserna rationaliserats.”
(Komrev 2007).

Detta har såklart arbetats med på alla nivåer i organisationen, inte minst i olika varianter av resursfördelningar och modeller kring detta. En differentierad bemanning eller en resursmodell där mindre enheter kompenseras för att de inte är självbärande ekonomiskt har varit en utmaning. Problemet, eller utmaningen, är åter hanterad med en ny resursfördelningsmodell från budgetåret 2024 men kommer inte helt att försvinna utan grundproblemet kvarstår i kvalitet och (eller kontra) kvantitet på enhetsnivå.

Huvudmannens roll i resursfördelningen betonas såklart även av Skolinspektionen som menar att:

”En outvecklad och otillräcklig styrning kan ha negativa konsekvenser för alla skolor, och inte minst för eleverna på skolor med större utmaningar.”
(Skolinspektionen 2022, s 22).

Med ovan angivna, och fler exempel skulle kunna radas upp, kan vi ganska enkelt se att trots de åtgärder som är vidtagna så ger det inte riktigt önskad effekt. Arbetet behöver därför fortsätta och på strategisk nivå vilket vi kommer se nedan – inte minst utifrån den demografiska utvecklingen.

2.6 Rätten till likvärdig utbildning

Skolan ska vara likvärdig. I skollagen 1 kap §8 står det att

”Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet...”

och vidare i 1 kap §9 står det att

“Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.”.

Detta är en tydlig styrning utifrån kvalitetsaspekten. Utbildningen ska uppnå de mål som anges bland annat skollag, läroplaner och förordningar. Skolorna i kommunen ska ges förutsättningar att kunna nå de nationella målen. Skolgång i glesbygd ska alltså inte innebära en lägre kvalitet i undervisningen (oaktat alla andra kvalitetsaspekter).

Detta är en utmaning som Strömsunds kommun som huvudman delar med många andra huvudmän runtom i Sverige. Detta har uppmärksammats i media, till exempel tidningen Skolvärlden, som i artiklar pekat på små skolors framtid och möjligheter att rekrytera legitimerade och behöriga lärare är en växande fråga, framför allt på landsbygden (Skolvärlden 3/5, 2022). Även Sveriges lärare (Sveriges Lärare 2023, s 3) uppmärksammar problemet och uppmanar regeringen att ta krafttag för att förbättra det svenska skolväsendets likvärdighet och kompensatoriska förmåga.

Företrädare för Skolverket, generaldirektör och undervisningsråd, har uttryckt sig kring problematiken kring likvärdigheten och de geografiska aspekterna (långa avstånd). Slutsatserna landar in i att eleverna ska möta legitimerade lärare i en närundervisningssituation och helst inte via fjärrundervisning. De kan inte ta ställning till konkreta avstånd mellan hem och skola men pekar på framgångsfaktorer i undervisningen och vilken betydelse det har för den enskilda elevens skolgång (Skolvärlden 3/5 2022).

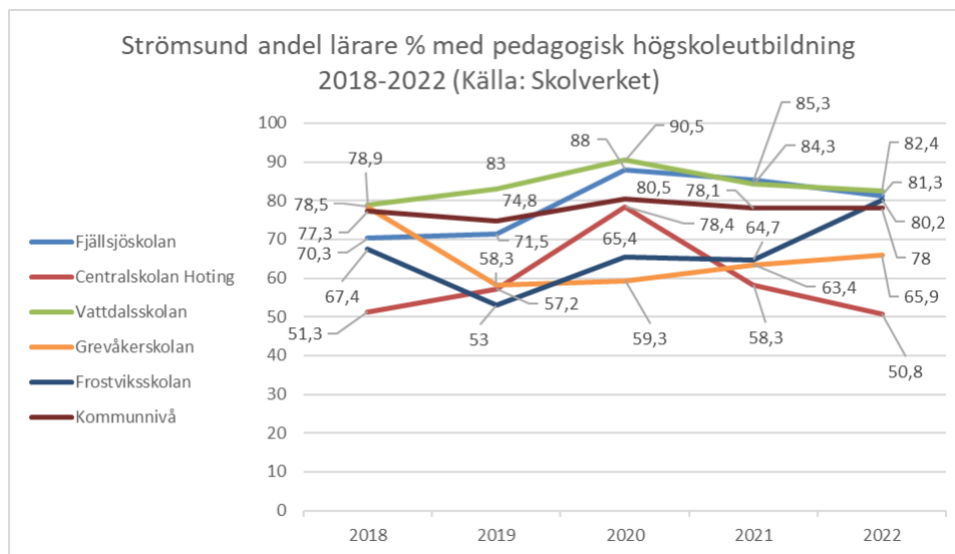
De får stöd av forskare i sina uttalanden vad gäller den legitimerade lärarens viktiga roll i framgångsrik undervisning men även de begränsningar den lilla skolan innebär i skolutvecklingsarbetet (Carl-Henrik Adolfsson, Skolvärlden 3/5 2022).

2.7 Lärarbehörighet

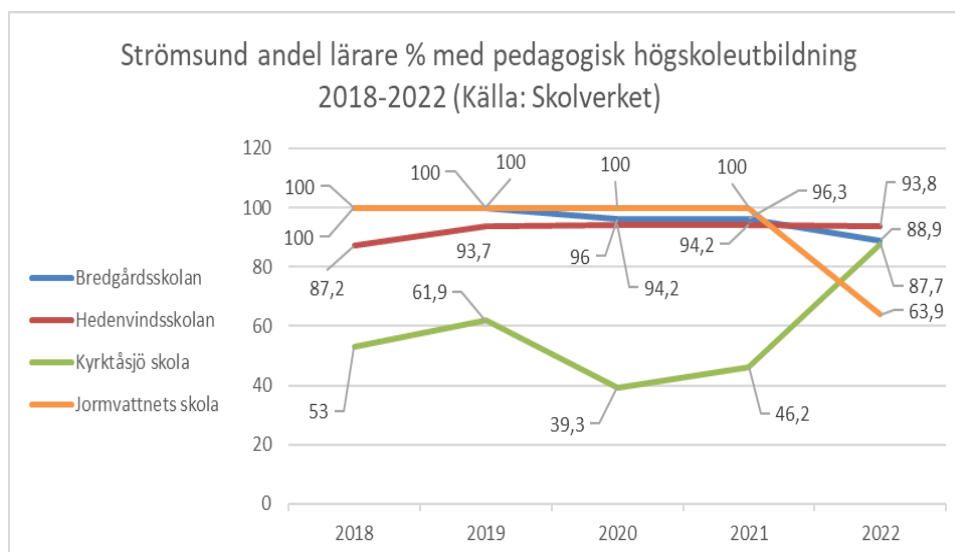
Skolinspektionen (2022, s 25) tar upp att skolans kompetensförsörjning och personalens kompetens är centrala frågor av stor betydelse för kvaliteten för utbildningen. De konstaterar bland annat att det i dag är brist på behöriga lärare och annan personal med adekvat utbildning en realitet på många håll och inte enbart på skolor med särskilda utmaningar. Nedan följer en beskrivning av lärarbehörigheten i Strömsunds kommun.

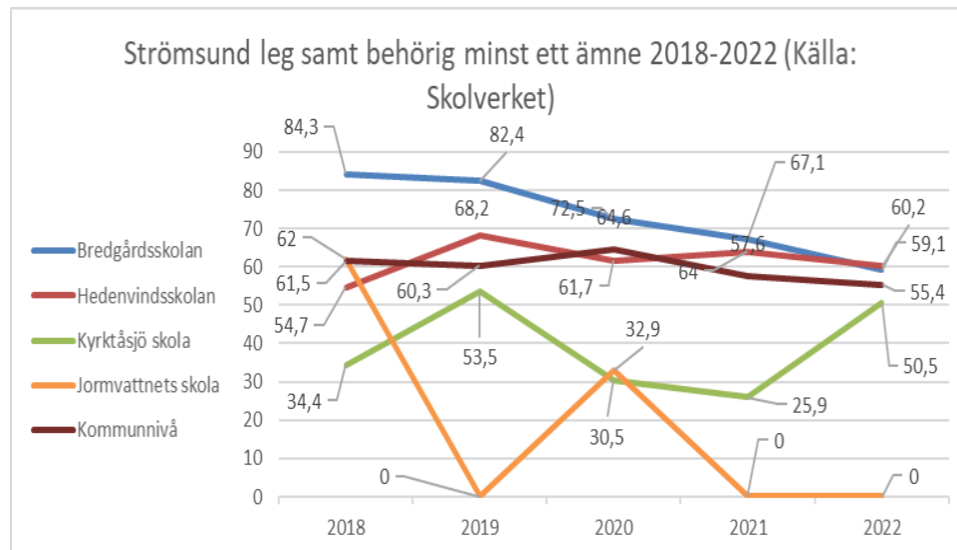
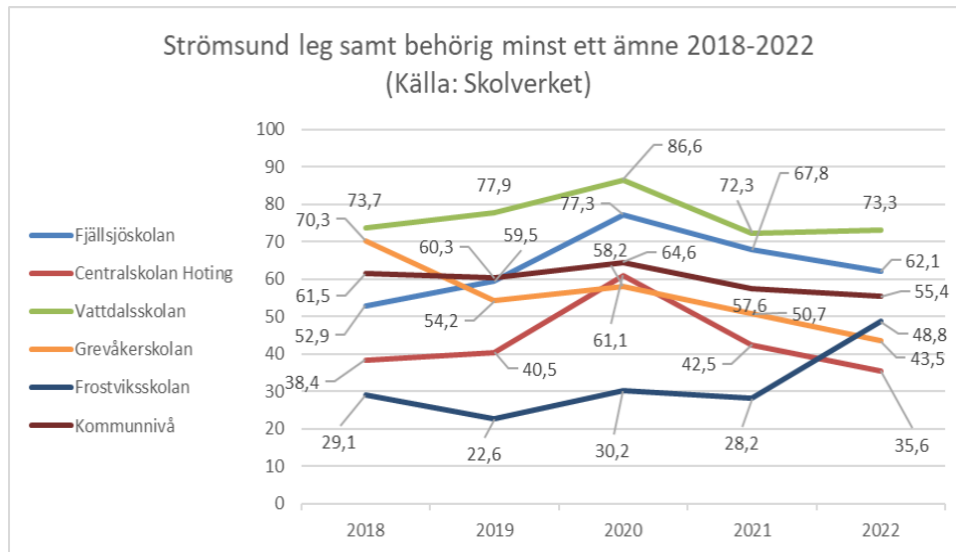
Det finns två vedertagna sätt att mäta lärarbehörighet på. Dels genom att mäta andelen procent personal med pedagogisk högskoleutbildning och

dels genom andelen procent legitimerade lärare med behörighet i minst ett ämne. Rent praktiskt kan en arbetstagare vara pedagogisk högskoleutbildad men inte vara legitimerad lärare i något av de ämnen som hen undervisar i. I den ena statistiken räknas läraren med och i den andra statistiken räknas inte läraren med. Ett statistikexempel kan vara en förskollärare som arbetar inom grundskolan. Den personen är pedagogiskt högskoleutbildad men inte legitimerad i något av de ämnen som hen undervisar i. Detta förutsatt att personen inte vidareutbildat sig i något skolämne.

Kommentar: Kommunivån tämligen oförändrad genom att högskoleutbildad personal från kommunens egna fritidshem och egna förskola rekryteras till skolan.

Kommentar: Genom att det råder brist på utbildade lärare sker det en för liten extern rekrytering, vilket medför att andelen legitimerade lärare med behörighet i minst ett ämne minskar. Huvuddelen av rekryteringen inom förvaltningen de senaste åren sker genom att högskoleutbildad och legitimerad personal från kommunens egna fritidshem och egna förskolor rekryteras till skolan. Deras legitimation motsvarar dock ofta inte deras arbetsuppgifter inom grundskolan. Det medför att kommunivån minskar i denna statistik.

Generellt har samtliga skolor och förskolor i kommunen stora utmaningar när det gäller rekryteringsfrågan/legitimationsgraden och vikariefrågan.

Grundskolorna har ett antal personer som arbetar samtidigt som de studerar till lärare.

Skola	Under utbildning
Fjällsjöskolan	4
Bredgårdsskolan	1
Grevåkerskolan	4
Centralskolan	2
Totalt	11st

2.8 Sammanfattning

De långsiktiga trenderna har varit att hög kvalitet och tillgänglighet (i glesbygd) står i konflikt med varandra, utifrån den ekonomiska synvinkeln.

De allt högre statliga kraven, på egentligen alla nivåer (elev – läroplan och kunskapskrav, personal – legitimationskrav, huvudman – all tillkommande lagstiftning) leder till att det i dagsläget inte finns några indikatorer på denna situation skulle förenklas på något sätt. Detta indikeras i både utmaningar kring ekonomin och kompetensförsörjningen.

Den något varierande forskningen, oerhört lite specifikt kring glesbygdsskolor, pekar ändå åt samma håll; det är svårt att sätta en exakt gräns – men för små enheter får större svårigheter att upprätthålla kvalitén på alla de områden som är önskvärda. Särskilt viktigt vad gäller måluppfyllelsen, elevernas framtida (uteblivna) studieval och huvudmannens förmåga att säkerställa en likvärdig utbildning.

Det tenderar att bli lösningar som uppträffas allteftersom problemen uppstår eller i alla fall blir så stora att de måste åtgärdas. Det saknas en genomarbetad strategi på huvudmannanivå och en långsiktig målbild med utgångspunkt i att klara de nya omvärldskraven och förutsättningarna.

3. Frågeställning utifrån uppdrag

Allmän kommentar till samtliga förslag

Kommunfullmäktige tar beslut om en budgetram som sedan barn-, kultur- och utbildningsnämnden fattar beslut om utifrån respektive verksamhetsområde. Det beslutet bygger på ett tjänstemannaförslag från förvaltningen. Förvaltningen prioriterar inom och mellan verksamhetsområdena och rektorsområdena. Kommunfullmäktige och facknämnd beslutar alltså inte om resursfördelning utifrån en elev- och barnpeng vilket har betydelse för resonemanget kring resursfördelning.

Införandet av resursfördelningsmodeller syftade till att öka transparensen och förutsägbarheten. Det innebar också en mer likvärdig fördelning och eventuella avvikelser behöver motiveras. Tidigare var det svårt att härleda skillnader vilket inneburit att verksamheter fått olika resurstilldelning vilket uppfattats som orättvist.

Denna resursfördelningsmodell utgör utgångspunkten i beräkningarna nedan. För uträkningar kommande budget har kända data kring elevantal använts samt SKR:s beräkningsmodeller kring kostnadsökningar.

Eventuella ändringar eller tillägg i den fortsatta hanteringen kommer att ändra förutsättningarna för uträkningarna. Beräkningarna tar heller inte hänsyn till kommande budgetbeslut i kommunfullmäktige som vi i skrivande stund inte vet någonting om.

Enligt Skollagen (10 kap § 30) har föräldrar rätt att välja skola för sina barn. I Strömsunds kommun har det inte varit ett större problem i organiseringen av skolorna utan kunnat hanteras ute på enheterna. Inget av alternativen nedan tar hänsyn till att det skulle kunna ändras och påverka organiseringen av enheterna.

Förslagen presenteras i bilageform för att underlätta läsningen och tydliggöra de olika förslagen.

Bilaga 1

En flytt av högstadierna i Backe och Hoting till Vattudalsskolan

Elevprognos 2022-2035

SKOLA:	Vattudalsskolan			Centralskolan Hoting			Fjällsjöskolan				
Läsår	Elever Vattudalsskolan			Elever från Centralskolan			Elever från Fjällsjo			Totalt elever	Summa klasser
	7	8	9	7	8	9	7	8	9		
2022/2023*	65	57	49	13	16	14	11	15	8	248	10,3
2023/2024	70	65	57	17	13	16	14	11	15	278	11,6
2024/2025	67	70	65	22	17	13	4	14	11	283	11,8
2025/2026	74	67	70	9	22	17	7	4	14	284	11,8
2026/2027	71	74	67	18	9	22	12	7	4	284	11,8
2027/2028	58	71	74	14	18	9	13	12	7	276	11,5
2028/2029	70	58	71	13	14	18	15	13	12	284	11,8
2029/2030	68	70	58	8	13	14	14	15	13	273	11,4
2030/2031	63	68	70	13	8	13	17	14	15	281	11,7
2031/2032	74	63	68	12	13	8	11	17	14	280	11,7
2032/2033	66	74	63	9	12	13	13	11	17	278	11,6
2033/2034	54	66	74	13	9	12	10	13	11	262	10,9
2034/2035	50	54	66	8	13	9	8	10	13	231	9,6
2035/2036	48	50	54	2	8	13	3	8	10	196	8,2

Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen

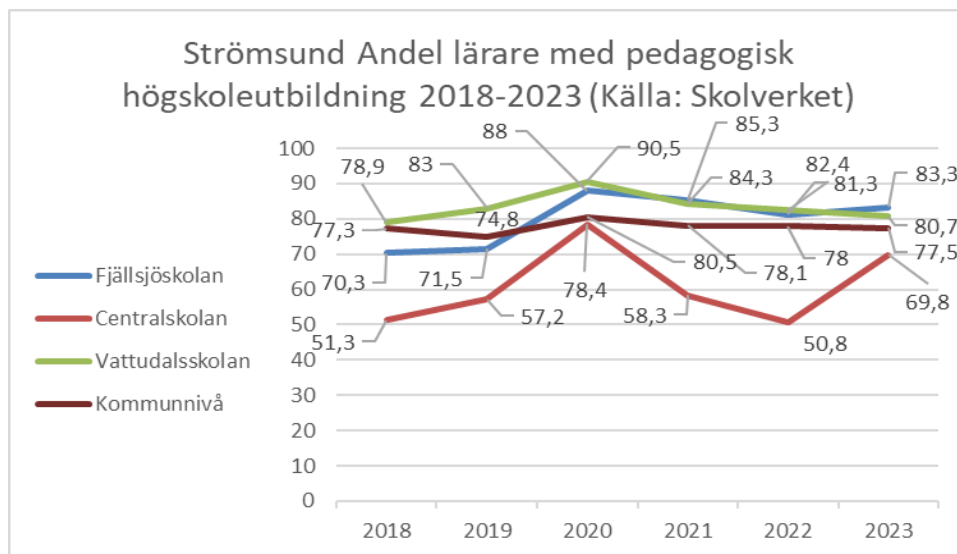
Förslag 1. Backe 7-9 och Hoting 7-9 till Vattudalsskolan 7-9			
Enligt fördelningsmallen			
Skola	2024	2025	2026
Backe F-9	12 807 445	12 346 973	12 608 732
Hoting F-9	12 061 910	11 535 043	11 246 848
Vdal 7-9	14 774 454	15 521 919	16 512 751
Totalt	39 643 809	39 403 935	40 368 331
Efter omorganisation			
Backe F-6	8 767 873	9 356 766	9 947 692
Hoting F-6	6 674 391	6 111 103	5 824 797
Vdal 7-9	21 392 179	21 746 055	22 225 694
Totalt	36 834 443	37 213 924	37 998 183
Skilnad	2 809 366	2 190 011	2 370 148
Besparing över 3år		7 369 525	

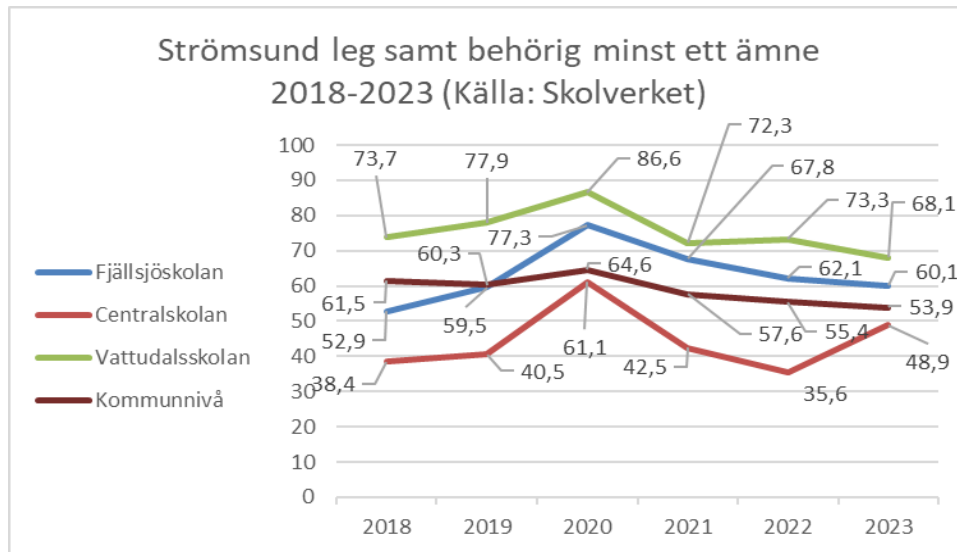
Lärarbehörighet

Fjällsjöskolans årskurs 7-9 och Centralskolans årskurs 7-9 till Vattudalsskolan.

Utifrån nuvarande statistik ökar både andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning och andelen legitimerade lärare vid en flytt av årskurs 7-9 vid Fjällsjöskolan och av årskurs 7-9 vid Centralskolan till Vattudalsskolan. Statistiken ökar mer för Centralskolans elever i årskurs 7-9 vid en flytt till Vattudalsskolan än det gör för Fjällsjöskolans elever i årskurs 7-9 vid en flytt till Vattudalsskolan. Se bilderna nedan.

Det är dock värt att notera att flera av personalen i Hotings rektorsområde går lärarutbildning, vilket framöver kan antas inverka positivt på Hotings lärarstatistik. Däremot kan rekryterings-möjligheterna av lärare till Fjällsjöskolan från Västernorrland (Junsele- och Ramseleområdet) att minska vid en flytt av Fjällsjöskolans årskurs 7-9 till Vattudalsskolan.

Pedagogiska konsekvenser

Överblicken över antalet elever visar att denna sammanslagning inte kommer att innebära fler än tolv klasser fram till och med läsåret 2035/36.

Antalet elever varierar över årskurserna och läsår men bör ligga inom ramen för normal organisationsplanering.

En utmaning i samband med sammanslagning är hanteringen av befintliga klasser i två årskurser men det är ett övergående problem då det endast kräver en åtgärd vid ett tillfälle. Därefter rullar klasserna på.

Som alltid när olika skolor slås ihop i årskurs 7 behöver mottagande skola ha en plan för övergången och den första perioden när klasserna ska sätta sig. Totalt innebär denna lösning en sammanslagning av 5 skolor i varierande storlek. Första året behöver Vattudalsskolan ha en specifik åtgärdsplan för övergången.

Beroende på hur klassammansättningar med mera ser ut behöver också en pedagogisk plan för eleverna upprättas i och med att en hel del elever kommer att behöva byta lärare. Särskild hänsyn behöver tas till eleverna i åk 9 och särskilda uppföljningar behöver genomföras under läsåret för att säkerställa att det fungerar för eleven.

Andra konsekvenser

Vissa elever skulle med det här förslaget få väldigt långt till skolan.

Förvaltningen har tittat på två alternativ för att hantera det problemet vid ett eventuellt beslut.

Det första alternativet är att hänvisa elever till en skola med en annan huvudman. Det skulle till exempel kunna innebära att Strömsunds kommun avtalar med Dorotea kommun om att de tar emot ett antal elever. Enligt Skolinspektionen äger Skolverket den frågan, även om Skolinspektionen skulle kunna granska ett eventuellt avtal. Skolverket menar att det i grundskolan inte går att avtala på det sättet och att dispens inte går att söka (Skolinspektionen, 230824, Skolverket 230824). Frågan om hänvisning till annan huvudman anses därmed utredd utifrån gällande lagstiftning men kan behöva arbetas mer med utifrån eventuellt andra lösningar.

Det andra sättet att underlätta för elever och vårdnadshavare är att ge dispens i skolskjutsen vid val av annan skola än den eleven är hänvisad till. Det skulle dock innebära stora konsekvenser för skolskjutskostnader då kommunen måste ta beslut utifrån likvärdighetsprincipen. Vi har då troligtvis fler elever än de aktuella i den här frågan som skulle ansöka om skolskjuts och då ha rätt till det. Ett alternativ till detta vore att ge elever i aktuella årskurser (på samtliga skolor) ett busskort med två resor per dag. Det skulle innebära att kommunen skapar möjlighet till aktiva skolval samtidigt som likvärdighetsprincipen är hanterad. Liknande upplägg har gjorts i bland annat Östersunds och Krokoms kommun där alla barn från 6 års ålder får ett Länstrafikenkort. I det här fallet skulle det räcka med ett Länstrafikenkort från årskurs 7. Kostnadsfrågan är i denna del outredd.

Skolskjuts

Ej klarlagt på grund av bristfälligt underlag. Linjetrafiken mellan Backe-Strömsund och Hoting- Strömsund kommer att öka medans skolskjuts in/ut från Backe och Hoting ser ut som förut.

Lokaler

Vattudal

Vattudalsskolans lokaler kommer att användas till fullo. Sal och schema kommer att vara en utmaning och behöver påbörjas tidigt vid eventuellt beslut för att ha tid för alternativa lösningar och hållbart schema för elever och personal.

Samordning av de idrottshallar som finns inom tätorten tillsammans med Hjalmar Strömerskolan behöver ses över och utvecklas. Idrottssalen på Bredgård kan behövas för klasser på Hedenvind.

Lunchservering på Vattudal, 2023 äter ca 500 elever och personallunch mellan kl. 10.45 och 13.00. Åldern på eleverna är från 5- till 16 år. Enligt

Livsmedelsverkets ska eleverna ha tillräcklig tid att äta, men också att prata och umgås bör varje elev ha möjlighet att sitta vid bordet i minst 20 minuter och detta kommer inte att fungera i förslag 1.

En tänkbar lösning som inte utretts i rapporten är om den lokal som finns i angränsade Sörgård kan användas för delar eller hela Hedenvind för att skapa en hållbar och trygg lunchmiljö för elever och personal.

Hoting

Inga större förändringar vad gäller lokaler.

Backe

Här blir det överytor och verksamhet F-3 bör absolut överväga att flytta all skolverksamhet förutom förskolan till Fjällsjöskolan. Här bör förvaltningen få möjlighet att tillsammans med fastighetsingenjören gå vidare med ombyggnadsförslaget från 2019 (KS. Dnr 2019.151). Teknik- och serviceförvaltningen bör få i uppdrag att riva den eller de delar av byggnaderna som inte används.

Sammanfattande ekonomiska effekter

På själva skoldelen ser vi en besparing om 7 369 tkr över tre år, med vissa variationer inom dessa respektive budgetår. Vi saknar bra uppgifter för skolskjutskostnaderna, hur dessa påverkas och eventuella hyreskostnadseffekter. Bedömningen är ändå att huvudmannen får en god ekonomisk effekt av föreslagna åtgärder.

Bilaga 2

En flytt av högstadiet i Hammerdal till Vattudalsskolan

Elevprognos 2022-2035

Vattudalsskolan och 7-9 Grevåker

SKOLA:	Vattudalsskolan			Grevåkerskolan						
Läsår	Elever Vattudalsskolan			Antal elever	Elever Grevåkerskolan			Antal elever	Totalt elever	Summa klasser
	7	8	9		7	8	9			
2022/2023*	65	57	49	171	17	16	22	55	226	9,4
2023/2024	70	65	57	192	21	17	16	54	246	10,3
2024/2025	67	70	65	202	29	21	17	67	269	11,2
2025/2026	74	67	70	211	35	29	21	85	296	12,3
2026/2027	71	74	67	212	28	35	29	92	304	12,7
2027/2028	58	71	74	203	28	28	35	91	294	12,3
2028/2029	70	58	71	199	23	28	28	79	278	11,6
2029/2030	68	70	58	196	15	23	28	66	262	10,9
2030/2031	63	68	70	201	33	15	23	71	272	11,3
2031/2032	74	63	68	205	23	33	15	71	276	11,5
2032/2033	66	74	63	203	26	23	33	82	285	11,9
2033/2034	54	66	74	194	19	26	23	68	262	10,9
2034/2035	50	54	66	170	27	19	26	72	242	10,1
2035/2036	48	50	54	152	15	27	19	61	213	8,9

F-6 Grevåker

SKOLA:	Grevåkerskolan								
Läsår	Antal elever i åk							Totalt elever	Summa klasser
	FSK	1	2	3	4	5	6		
2022/2023*	15	23	28	28	35	29	21	179	7,5
2023/2024	33	15	23	28	28	35	29	191	8,0
2024/2025	23	33	15	23	28	28	35	185	7,7
2025/2026	26	23	33	15	23	28	28	176	7,3
2026/2027	19	26	23	33	15	23	28	167	7,0
2027/2028	27	19	26	23	33	15	23	166	6,9
2028/2029	15	27	19	26	23	33	15	158	6,6
2029/2030	2	15	27	19	26	23	33	145	6,0
2030/2031		2	15	27	19	26	23		
2031/2032			2	15	27	19	26		
2032/2033				2	15	27	19		
2033/2034					2	15	27		

Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen

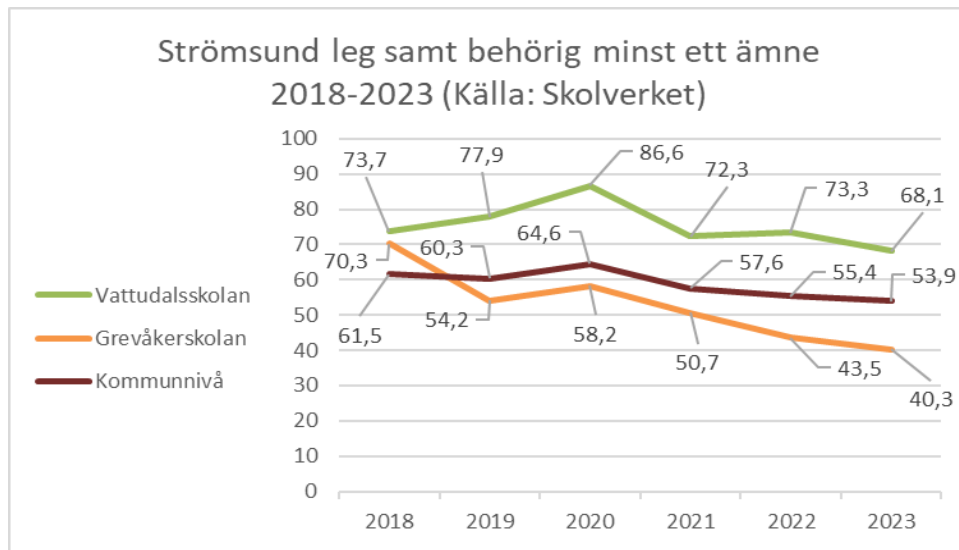
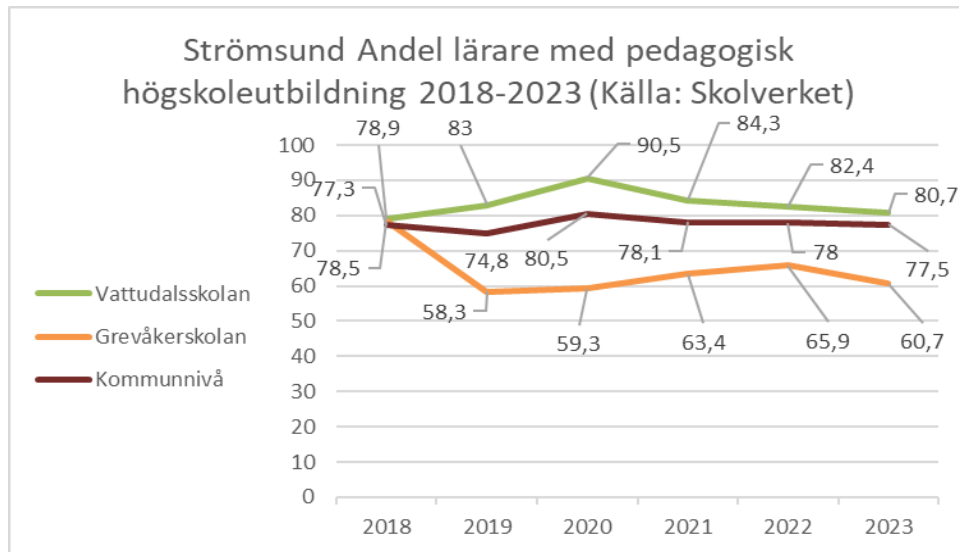
Förslag 2. Hammerdal 7-9 till Vattudal 7-9			
Enligt fördelningsmallen			
Skola	2024	2025	2026
Hdal F-9	20 644 483	21 100 597	22 306 318
Vdal 7-9	14 774 454	15 521 919	16 512 751
Totalt	35 418 937	36 622 516	38 819 069
Efter omorganisation			
Hdal F-6	16 213 143	15 733 797	15 511 671
Vdal 7-9	18 929 770	20 670 278	23 164 808
Totalt	35 142 913	36 404 075	38 676 479
<u>Skilnad</u>	276 024	218 441	142 590
Besparing över 3år		637 055	

Lärarbehörighet

Grevåkerskolans årskurs 7-9 till Vattudalsskolan.

Utifrån nuvarande statistik ökar både andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning och andelen legitimerade lärare vid en flytt av årskurs 7-9 från Grevåkerskolan till Vattudalsskolan, se bilderna nedan.

Det är dock värt att notera att flera av personalen i Hammerdals rektorsområde går lärarutbildning, vilket framöver kan antas inverka positivt på Hammerdals statistik. Däremot kan rekryteringsmöjligheterna av lärare från Östersundsområdet att minska vid en flytt av Grevåkerskolans årskurs 7-9 till Vattudalsskolan.

Skolskjuts

Ej klarlagt på grund av bristfälligt underlag. Linjetrafiken mellan Hoting-Strömsund kommer att öka medans skolskjuts in/ut från Hammerdal ser ut som förut.

Pedagogiska konsekvenser

Överblicken över antalet elever visar att denna sammanslagning kommer att innebära fler än tolv klasser mellan 2025/2026 till och med 2027/2028.

Antalet elever varierar över årskurserna och läsår men bör ligga inom ramen för normal organisationsplanering.

En utmaning i samband med sammanslagning är hanteringen av befintliga klasser i två årskurser men det är ett övergående problem då det endast kräver en åtgärd vid ett tillfälle. Därefter rullar klasserna på.

Som alltid när olika skolor slås ihop i årskurs 7 behöver mottagande skola ha en plan för övergången och den första perioden när klasserna ska sätta sig. Totalt innebär denna lösning en sammanslagning av 5 skolor i varierande storlek.

Beroende på hur klassammansättningar med mera ser ut behöver också en pedagogisk plan för eleverna upprättas i och med att en hel del elever kommer att behöva byta lärare. Särskild hänsyn behöver tas till eleverna i åk 9 och särskilda uppföljningar behöver genomföras under läsåret för att säkerställa att det fungerar för eleven.

Lokaler

Vattudalsskolan

Vattudalsskolans lokaler kommer att användas till fullo. Sal och schema kommer att vara en utmaning och behöver påbörjas tidigt vid eventuellt beslut för att ha tid för alternativa lösningar och hållbart schema för elever och personal.

Samordning av de idrottshallar som finns inom tätorten tillsammans med Hjalmar Strömerskolan behöver ses över och utvecklas. Idrottssalen på Bredgård kan behövas för klasser på Hedenvind.

Lunchservering på Vattudal, 2023 äter ca 500 elever och personallunch mellan kl. 10.45 och 13.00. Åldern på eleverna är från 5- till 16 år. Enligt Livsmedelsverkets ska eleverna ha tillräcklig tid att äta, men också att prata och umgås bör varje elev ha möjlighet att sitta vid bordet i minst 20 minuter och detta kommer inte att fungera i förslag 2.

En tänkbar lösning som inte utretts i rapporten är om den lokal som finns i angränsade Sörgård kan användas för delar eller hela Hedenvind för att skapa en hållbar och trygg lunchmiljö för elever och personal.

Grevåkerskolan

En flytt av högstadiedelen från Grevåkerskolan till Vattudalsskolan innebär att när elevkullarna med ett lägre antal elever kommer så minskas behovet av antal klassrum och då blir det överytor.

En genomlysning av hur överytor ska användas behöver göras mer ingående kring och skola och förskola i Hammerdal. Två huvudsakliga alternativ finns och det är en samlad förskoleverksamhet eller rivning av en del av skolan. Nyttjandegraden av specialsalar minskar på Grevåkerskolan och ökar något i Strömsund.

Sammanfattande ekonomiska effekter

Den sammantagna ekonomiska effekten bedöms till 637 tkr över tre år med det tredje året som bedömd effekt på endast 142 tkr. Det är en så pass liten skillnad att den nästan ligger inom felmarginalen och bedöms därför inte ge någon egentligen effekt alls.

Bilaga 3

Flytt av mellanstadiet i Hoting till Kyrktåsjö och högstadiet i Backe till Hoting

Elevprognos 2022-2035

Kyrktåsjö och 4-6 från Hoting Centralskola

SKOLA:	Kyrktåsjö Skola				Centralskolan Hoting 4-6			
Läsår	Elever Kyrktåsjö				Inkl Hoting 4-6			Antal elever
	FSK	1	2	3	4	5	6	
2022/2023*	3	3	6	4	9	22	17	64
2023/2024	7	3	3	6	18	9	22	68
2024/2025	3	7	3	3	14	18	9	57
2025/2026	6	3	7	3	13	14	18	64
2026/2027	6	6	3	7	8	13	14	57
2027/2028	3	6	6	3	13	8	13	52
2028/2029	1	3	6	6	12	13	8	49
2029/2030		1	3	6	9	12	13	44
2030/2031			1	3	13	9	12	
2031/2032				1	8	13	9	
2032/2033					2	8	13	
2033/2034						2	8	
2034/2035							2	

Hoting Centralskola F-3 och 7-9 och Fjällsjöskolan 7-9

SKOLA:		Centralskolan Hoting				Fjällsjöskolan 7-9					
Läsår	Elever Centralskolan Hoting				Antal elever	Elever Fjällsjöskolan			Antal elever	Elever totalt	
	FSK	1	2	3		7	8	9			
2022/2023*	5	10	8	14	80	11	15	8	34	114	
2023/2024	6	5	10	8	75	14	11	15	40	115	
2024/2025	9	6	5	10	82	4	14	11	29	111	
2025/2026	3	9	6	5	71	7	4	14	25	96	
2026/2027	7	3	9	6	74	12	7	4	23	97	
2027/2028	5	7	3	9	65	13	12	7	32	97	
2028/2029	1	5	7	3	61	15	13	12	40	101	
2029/2030	1	1	5	7	49	14	15	13	42	91	
2030/2031		1	1	5		17	14	15			
2031/2032			1	1		11	17	14			
2032/2033				1		13	11	17			
2033/2034						13	9	12			
2034/2035						8	13	9			
2035/2036						2	8	13			

* Tabell omarbetad efter synpunkter 2 oktober 2023

Fjällsjöskolan F-6

SKOLA:		Fjällsjöskolan							
Läsår	Elever Fjällsjöskolan						Antal elever		
	FSK	1	2	3	4	5		6	
2022/2023*	14	15	13	12	7	4	14	79	
2023/2024	17	14	15	13	12	7	4	82	
2024/2025	11	17	14	15	13	12	7	89	
2025/2026	13	11	17	14	15	13	12	95	
2026/2027	10	13	11	17	14	15	13	93	
2027/2028	8	10	13	11	17	14	15	88	
2028/2029	3	8	10	13	11	17	14	76	
2029/2030	1	3	8	10	13	11	17	63	
2030/2031		1	3	8	10	13	11		
2031/2032			1	3	8	10	13		
2032/2033				1	3	8	10		
2033/2034					1	3	8		
2034/2035						1	3		
2035/2036							1		

* Tabell omarbetad efter synpunkter 2 oktober 2023

Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen

Förslag 3. Mellanstadiet Hoting till Kyrktåsjö och Högstadiet i Backe till Hoting			
Enligt fördelningsmallen			
Skola	2024	2025	2026
Backe F-9	12 807 445	12 346 973	12 608 732
Hoting F-9	12 061 910	11 535 043	11 246 848
Kyrktåsjö F-6	3 056 494	2 809 903	3 198 164
Totalt	27 925 849	26 691 919	27 053 744
Efter omorganisation			
Backe F-6	8 767 873	9 356 766	9 947 692
Hoting F-3,7-9	12 352 789	11 927 065	10 532 636
Kyrktåsjö F-6	5 751 358	4 998 569	5 567 723
Totalt	26 872 020	26 282 400	26 048 051
<u>Skillnad</u>	1 053 829	409 519	1 005 693
<u>Besparing över 3år</u>		2 469 041	

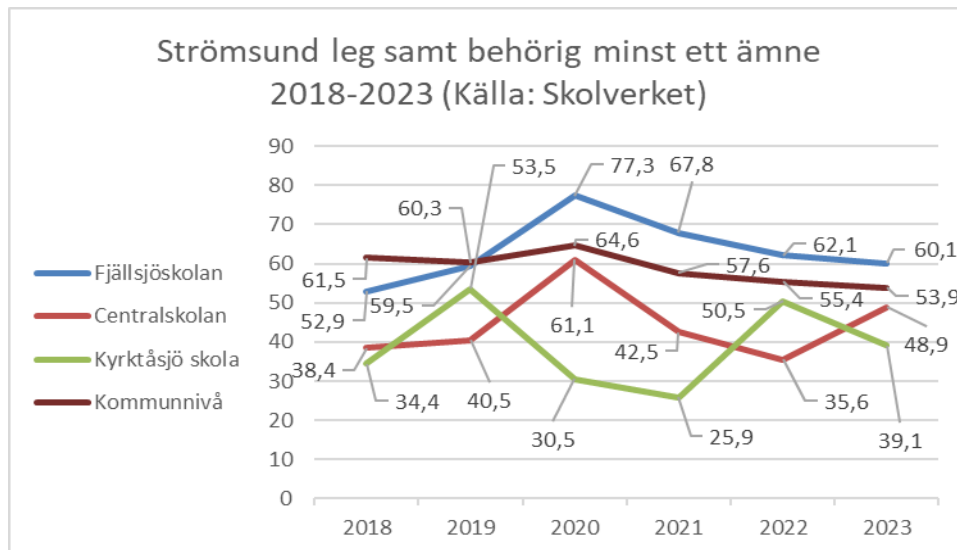
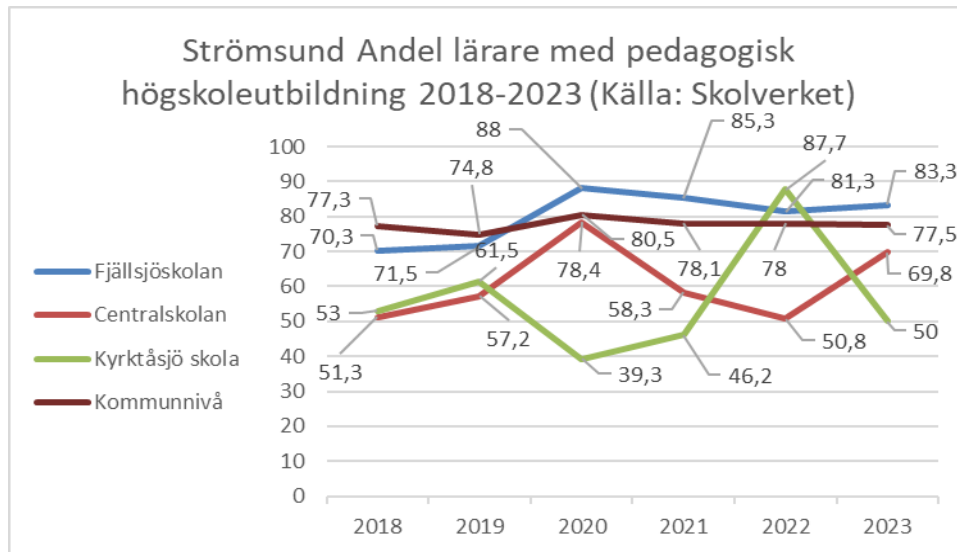
Lärarbehörighet

Mellanstadiet i Hoting till Kyrktåsjö och Fjällsjöskolans årskurs 7-9 till Centralskolan.

Utifrån nuvarande statistik minskar både andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning och andelen legitimerade lärare vid en flytt av årskurs 7-9 vid Fjällsjöskolan i Backe till Centralskolan i Hoting, se bilderna nedan.

Orsaken är att Fjällsjöskolan de senaste åren har haft en högre lärarbehörighet jämfört med Centralskolan. Det är dock värt att notera att flera av personalen i Hotings rektorsområde går lärarutbildning, vilket framöver kan antas inverka positivt på Hotings lärarstatistik.

Däremot är det mer osäkert hur och om både andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning och andelen legitimerade lärare påverkas av en flytt av Hotings mellanstadium till Kyrktåsjö skola, se bilderna nedan. Orsaken är att behörigheten inbördes mellan Centralskolan och Kyrktåsjö har varierat mellan åren.

Skolskjuts

Region Jämtland/Härjedalen och Länstrafiken har svarat på skolskjutsfrågorna och svaren är utifrån dagens givna läge och utan exakta kostnadsberäkningar.

Flytt av elever från Fjällsjöskolan till Hoting innebär ändrad ramtid och behov av en större buss som går linjetrafiken mellan Backe och Hoting.

Beräknade restider är enligt följande:

Tid i buss från Backe till Hoting: 50 minuter.

Tid i buss från Grytån till Backe: 40 minuter.

Tid i buss från Silsjönäs till Backe: 5 minuter.

Sammanfattningsvis är det svårt att prognosticera kostnad och att prissätta en eventuell förändring i skolstrukturen eftersom det är så många individuella parametrar som påverkar utfallet. Varje undantag, eller aktivt skolval påverkar utfallet. Kostnadsökningen bör dock inte bli dramatisk utan godtagbar.

Fritidshem

Fritids ska ordnas i anslutning till skolan där eleven går, men lagen medger vissa undantag. Det finns olika varianter till lösningar som alla egentligen ligger på rektorsnivå att besluta om.

En variant är att eleverna som kommer från Hoting åker tillbaka direkt efter skoldagens slut och antingen går hem eller går på fritids i Hoting.

En annan variant är att ha samlad skoldag och låta skolskjutsen gå tillbaka senare på eftermiddagen, till exempel runt kl. 16. Då kan stunden efter lektionerna fyllas med olika aktiviteter och projekt som syftar till att stärka elevernas förutsättningar (till exempel bli en PEP-skola).

En tredje variant är att ha en blandning av ovanstående alternativ med ett givet intervall.

Nuvarande fritidslokalen i Kyrktåsjö är tämligen liten och en ändring av upplägget kräver att fritids kan nyttja fler lokaler på skolan. Fritids på Centralskolan i Hoting är anpassade och klarar elevantalet.

Fritidshemmet på Fjällsjöskolan påverkas verksamhetsmässigt inte av förslaget då fritidshemmet är för elever mellan F-6.

Pedagogiska konsekvenser

Flytten av åk 4-6 från Hoting till Kyrktåsjö skulle innebära att klasserna i Kyrktåsjö blev betydligt större än fortfarande långt under vad en normalstor klass är (22-24 elever) med undantag för någon enstaka årskurs. Totalt sett blir det dock ett bättre underlag för läraren att jobba med och ger goda förutsättningar att bedriva undervisning.

För åk 7-9 innebär det också en förbättring med större klasser som kan skapa en bättre dynamik i klassrummet.

För F-6 på Fjällsjöskolan blir det egentligen ingen skillnad för klasserna utan konsekvenserna uppstår på tjänstedelen (se beskrivning där). F-6 har en ökning upp mot 60 elever läsåret 2026/27 för att sedan minska ner igen mot låga 40 elever.

Övergången mellan skolorna kan vara en utmaning för några elever men bör fungera med rätt stöd från vuxna.

För att underlätta övergångar mellan skolorna behöver tydliga rutiner för överlämning mellan stadierna/skolorna upprättas och följas upp tidigt under läsåret.

Lokaler

Hoting

Yngsta klasserna har sin verksamhet i C-huset – där även fritids och bild/musik kan inrymmas för att tillskapa något mer klassrum i huvudbyggnaden. Det minskar även antalet elever/toalett.

Kyrktåsjö

Vid en flytt av elever på mellanstadiet från Centralskolan till Kyrktåsjö behöver vissa förändringar ske där.

Klassrummet bredvid Barnlyan (förskolan) samt det utrymme som Bykontoret haft som fikarum/verkstad behöver nyttjas av skolan för att inrymma f-1:an på nedre plan samt skolsköterska/kurator. Mindre anpassningar behövs i respektive rum.

Då slöjdsalen i Kyrktåsjö är relativt liten kommer slöjdgrupperna att behöva delas alternativt använda fritidslokal för mjukslöjd (mindre anpassningar) så att slöjdsalen kan användas till den elevgrupp som har hårdslöjd.

Med dessa anpassningar får årskurs 4 - 6 var sitt klassrum på övervåningen.

Sammanfattande ekonomiska effekter

Över tre år bedöms effekten bli 2469 tkr i besparing för verksamheten vilket sett till skolornas storlek är mycket. Effekten på skolskjutskostnader och lokalkostnader bedöms bli marginella beroende på vilka åtgärder som kan vidtas i Backe på Fjällsjöskolan.

Bilaga 4

Beakta konsekvenserna av L Johanssons motion och möjligheterna till samordning av skolorganisationen i Strömsunds tätort

Tjänstemannaunderlag förskoleorganisation

Ett tjänstemannaunderlag presenterades för barn- kultur- och utbildningsnämnden den 20 oktober 2022 och beslut fattades om att frågan skulle skickas vidare till kommunstyrelsen (BKUN.2022.173).

Skrivelsen tar fram två huvudsakliga scenarier där en större förskola skapas.

Frågan om en ny förskola är relevant för skolorganisationen i tätorten Strömsund. Ett realistiskt utredningsalternativ är att omvandla Bredgårds skola till en förskola och slå ihop denna med Bredgårdsförskola.

I det alternativet skulle Bredgårds skola flyttas till nya lokaler på Vattudals- och Hedenvindsområdet. Detta kräver nybyggnation alternativt att Gröna skolan tas i anspråk av BKU (vilket medför effekter för Vuxenutbildningen).

En samlad grundskola F-9 i tätorten Strömsund skulle ge många samordningsvinster och på sikt skapa en stabil skolorganisation.

Det här scenariot är inte utrett i närtid men det finns utredningar från 2015 (Dnr 2015.43.610) och 2020 (Dnr 2020.104.610) om Framtidens skola, som visar på möjligheterna och utmaningarna.

Barn och Elevprognos 2022-2035

Elevunderlag i Strömsunds tätort

SKOLA: Strömsunds Tätort									
Läsår	Antal elever i åk							Antal elever	Summa klasser
	FSK	1	2	3	4	5	6		
2022/2023*	62	63	54	64	67	58	64	432	21,6
2023/2024	63	62	63	54	64	67	58	431	21,6
2024/2025	74	63	62	63	54	64	67	447	22,4
2025/2026	66	74	63	62	63	54	64	446	22,3
2026/2027	53	66	74	63	62	63	54	435	21,8
2027/2028	50	53	66	74	63	62	63	431	21,6
2028/2029	48	50	53	66	74	63	62	416	20,8
2029/2030	46	48	50	53	66	74	63	400	20,0
2030/2031	44	46	48	50	53	66	74	381	19,1
2031/2032	42	44	46	48	50	53	66	349	17,5
2032/2033	40	42	44	46	48	50	53	323	16,2
2033/2034	38	40	42	44	46	48	50	308	15,4
2034/2035	36	38	40	42	44	46	48	294	14,7
2035/2036	34	36	38	40	42	44	46	280	14,0

Förskolan i Strömsunds tätort

FÖRSKOLA: Strömsunds Tätort									
Barn	Möjliga barn inom förskolan i Strömsunds Tätort							Antal barn	Förändringsfaktor
	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5			
2022	48	50	53	66	74	63	306	0,95	
2023	46	48	50	53	66	74	291		
2024	44	46	48	50	53	66	263	Barn/avd	
2025	42	44	46	48	50	53	241	17,5	
2026	40	42	44	46	48	50	230		
2027	38	40	42	44	46	48	220		
2028	36	38	40	42	44	46	210		
2029	34	36	38	40	42	44	200		

FÖRSKOLA: Strömsunds Tätort							
	Ålder		85% av 1-2år	90% av 3-5år	Behov	Avd	Barn/avd
	1-2år	3-5år					
2022	103	203	88	193	280	16	17,5
2023	98	193	83	183	267	15	
2024	94	169	80	161	240	14	
2025	90	151	77	143	220	13	
2026	86	144	73	137	210	12	
2027	82	138	70	131	201	11	
2028	78	132	66	125	192	11	
2029	74	126	63	120	183	10	

Av det antal barn som är födda visar statistiken att antalet som kommer börja skolan fram till 2028 minskar med 1/5, eller fjorton barn. Om vi utgår från att en optimal förskoleklass är cirka 16-18 barn innebär det i praktiken

att elevantalet kommer att minska med en klass. Tittar vi vidare på prognosen för antalet födda barn förväntas dessa minska fram till 2029 med cirka 1/3 från utgångsåret 2022. Totalt sett innebär det över tid att en enhet, Bredgårds skola, kommer att kunna avvecklas fram mot 2034.

En större enhet med samlad F-9 verksamhet kommer bättre kunna hantera förändringar i elevantal och bättre bära övergripande kostnader för till exempel lokalhyra. Det är enklare att omgruppera inom befintliga lokaler jämfört med att starta upp och stänga ner fristående enheter.

Personalbudget enligt resursfördelningsmodellen

Grundskola

Förslag 4. Samordning av skolorganisationen inom Strömsunds tätort.			
Skolområdet Vattudal/Hedenvind			
Enligt fördelningsmallen			
Skola	2024	2025	2026
Hedenvind F-6	21 938 775	21 966 890	20 723 980
Bredgård F-6	18 690 033	19 390 859	20 875 555
Totalt	40 628 808	41 357 749	41 599 535
Efter omorganisation			
Hedenvind/ Bredgård F-6	36 258 909	40 565 365	41 359 810
Totalt	36 258 909	40 565 365	41 359 810
<u>Skilnad</u>	4 369 899	792 384	239 725
Besparing över 3år		5 402 008	

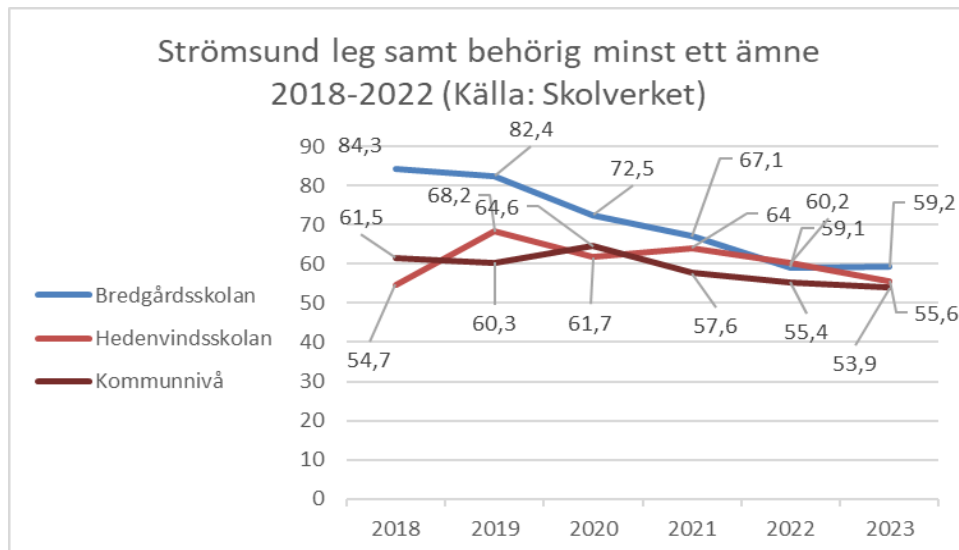
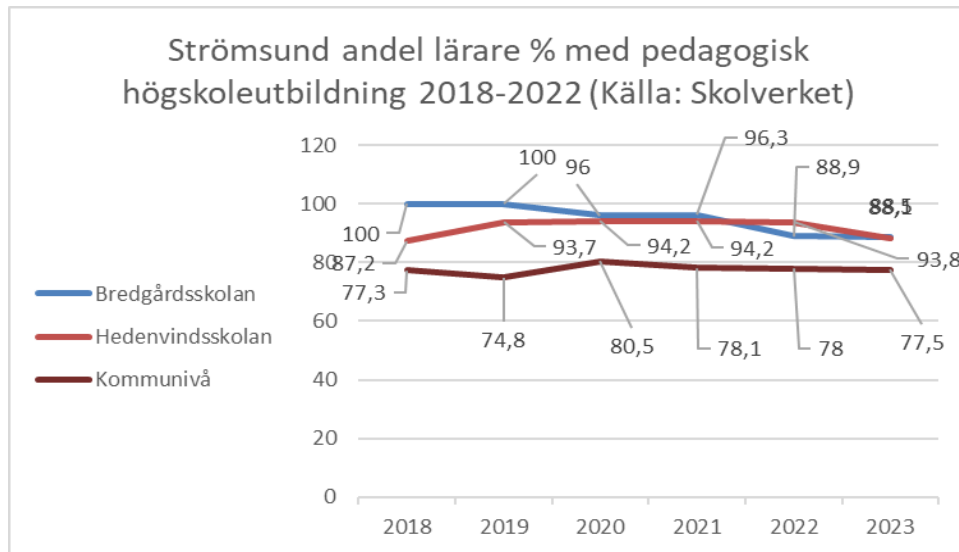
Förskola

Förskola	2024	2025	2026
Bredgård 4	6 937 014	6 826 854	7 112 898
Rotnäset 4	6 920 793	7 136 952	7 430 863
Västringen 3	4 867 059	4 784 706	4 975 957
2 avd	3 398 744	3 093 362	2 017 131
2 avd --> 1	1 834 649		
Totalt	23 958 259	21 841 874	21 536 849
Efter omorganisation			
Bredgård 4	6 934 542	6 921 593	7 110 362
Bredgård ny 4	6 934 542	6 921 593	7 110 362
Rotnäset 4	6 857 926	6 845 123	6 996 409
2 avd --> 1	2 955 544	1 088 809	
Totalt	23 682 554	21 777 118	21 217 133
<u>Skillnad</u>	275 705	64 756	319 716
Besparing över 3år		660 177	

Denna sammanställning har inte med effektiviseringseffekter med en större förskola som tidigare är utredd. Den utredningen visade då, 2022, på effekter uppemot 3 700 tkr (BKUN 2022.173).

Lärarbehörighet

Utifrån nuvarande statistik har både Bredgårdsskolan och Hedenvindsskolan en hög andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning, vilket ligger över kommunen och riket (82,7%). När det gäller andelen legitimerade lärare ligger båda skolorna något över kommunnivån men under riket (70,8%), se bilderna nedan.

Skolskjuts

Skolskjuts påverkas egentligen inte nämnvärt då det är så korta avstånd inom tätorten. Det kan dock innebära att större samordning kan ske då hämtning/lämning sker vid en taxipunkt jämfört med två idag.

Fritidshem

Antalet elever som har fritids kommer att bli en utmaning för verksamheten utifrån att antalet elever på fritids är som störst F-3. Alen 9(fd Nallens förskola) skulle kunna vara ett bra alternativ för fritidsverksamhet på morgon och eftermiddag.

Pedagogiska konsekvenser

Hedenvind- och Bredgårdskolan

Det kommer att bli lättare att samordna tjänster i skola och fritidshem. Vid hög sjukfrånvaro av personal blir skola och fritids inte lika sårbara. Vidare blir klassbildningen mer hållbar eftersom skolplacering sker på en skola och kan därigenom följas upp och justeras över tid.

Rekrytering och möjligheten att kunna behålla personal underlättas. Detta då kompetens- och utvecklingsarbeten blir smidigare i större organisationer på verksamhets men också på stadienivå. Dessutom ökar möjligheten att utbilda/hitta personal med spetskompetenser inom olika områden på skolorna.

Det kommer att vara oroligt i övergången. Organisationen behöver sätta sig och komma ihop utifrån det nya läget, dels kring styrning/ledning men också kring riktningen för lärande/undervisning på skolan.

Förskolorna

Det kommer att bli lättare att samordna tjänster inom en större enhet. Sårbarheten vid sjukfrånvaro eller perioder av hög arbetsbelastning mildras då känslan finns av att flera finns att tillgå av personal.

Rekrytering och möjligheten att behålla personal ser vi förbättras av en större organisation. Detta utifrån känslan att fler hjälps åt i det dagliga arbetet men också att kompetens- och utvecklingsarbete möjliggörs på ett annat sätt i större organisationer.

Bättre och effektivare planering av barngrupper för tiden på förskolan men också förbereda barnen inför grundskolan.

Skapar möjlighet för ökad samsyn kring lärande för ökad kvalitet och måluppfyllelse för barn underlättas då alla resurser är samlade på samma ställe.

Lokaler

Allmänna förutsättningar

För grundskola åk F-6 vid Hedenvind/Vattudalsområdet med cirka 60 elever per årskull fördelat på 3 klasser vilket ger 21 klasser.

Förskola med 250 – 270 barn (ålder 1-5 år) fördelat på 14- 15 avdelningar.

Verkställighet från höstterminen 2026.

Båda förslagen har presenterats tidigare i olika omfattning och sammanhang. Nedan följer en enklare sammanställning.

Förslag 1:

Befintliga byggnader samt en ny skolbyggnad

Befintliga byggnader kompletteras med en ny skolbyggnad. Den nya byggnaden har cirka 10 klassrum med tillhörande funktionsytor, det vill säga kapprum, grupprum, toaletter och korridorer. Bedömd storlek till cirka 1400 m².

Övningsämnehuset kompletteras med musikal och andra justeringar på lektionssalarna genomförs. Kulturskolan flyttar till annan lokal.

Övertaliga skolbyggnader rivs.

Bredgårdsskola byggs om till förskola med 4 avdelningar.

Kommunen säljer gamla Bredgård och Lindbergsbacken.

Förslag 1	
Investeringar schablonberäknade	
Bygg ny skola för ca 10 hemklassrum ca 1400 m ² .	42 mnkr
Flytt musikal till Ö2/ÖÄ och vissa justeringar lektionssalar	1,5 mnkr
Åtgärder utemiljö vid ny skola	1,0 mnkr
Flytta kulturskolan till annan lokal	0,3 mnkr
Bygg om Bredgård – skoldelen till förskola, 4 avdelningar	18 mnkr
Totalt Investering	62,8 mnkr
Övriga kostnader/intäkter	
Rivning skolbyggnad	1,8 mnkr
Bedömd intäkt, försäljning gamla Bredgård och Lindbergsb	1,2 mnkr
Total Kostnad	0,6 mnkr

Förslag 2:

Nyttja befintliga byggnader

Gröna skolan används med 10 klassrum och tillhörande funktionsytor. Framtids- och utvecklingsförvaltningens verksamheter flyttas till Gula skolan som anpassas till den verksamheten.

ÖÄ-huset kompletteras med en musiksäl och vissa justeringar görs på befintliga lektionssalar.

Kulturskolan flyttar till annan lokal och övertalig skolbyggnad rivs.

Bredgårdsskola byggs om till förskola, 4 avdelningar.

Gamla Bredgård och Lindbergsbacken säljs.

Förslag 2	
Investeringar schablonberäknade	
Anpassningar Gula Skolan	4,3 mnkr
Anpassningar Gröna Skolan	1,0 mnkr
Flytt musiksäl till Ö2/ÖÄ och vissa justeringar lektionssalar	1,5 mnkr
Flytta kulturskolan till annan lokal	0,3 mnkr
Bygg om Bredgård – skoldelen till förskola, 4 avdelningar	18 mnkr
Totalt Investering	25,1 mnkr
Övriga kostnader/intäkter	
Rivning skolbyggnad	0,2 mnkr
Bedömd intäkt, försäljning gamla Bredgård och Lindbergsb	1,2 mnkr
Intäkt	1,0 mnkr

Följder av förslaget:

Följder av förslaget:			
Hyreskostnad	Nuläge	Förslag 1	Förslag 2
Skolor F-6	5,0 mnkr	6,1 mnkr	4,1 mnkr
Förskolor	3,1 mnkr	4,0 mnkr	4,0 mnkr
FUF	1,0 mnkr	1,0 mnkr	1,0 mnkr
KS*	-	0,8 mnkr	0,8 mnkr
* avser gymnastikbyggnad Bredgård som blir delvis utnyttjad dagtid samt Alen 9			

Bokförda värden fastigheter som skall hanteras:

Paviljongen	120 tkr
Lindbergsbacken	120 tkr
Gula skolan	970 tkr

Om tänkta byggnader inte går att sälja tillkommer rivningskostnader på ca 1 mnkr.

Flera delar är ej färdigutredda i det här skedet. Det gäller Framtids- och utvecklingsförvaltningens framtida lokalbehov. Placering och hyreskostnad för Kulturskolan och för grundskolan och förskolans del ingår inte lösa inventarier i kalkylerna. Utemiljö på Bredgård, som då är tänkt som förskola, ingår ej i kalkyl men fokus bör vara återbruk för att hålla nere kostnaderna.

Sammanfattande ekonomiska effekter

Väldigt svårt att tvärsäkert uttala sig innan en projektplanering är genomförd. Förslaget kräver åtgärder i form av omgruppering för flera verksamheter och viss ombyggnation krävs alternativt en nybyggnation.

Tidigare utredningar har dock visat på stora effekter på ekonomin när verksamheterna samordnas. Därigenom effektiviseras förskolorna vilket ger bättre förutsättningar att kvalitativt utveckla verksamheten.

Förändringen ger också möjlighet till ekonomiska och kvalitativa förbättringar i grundskolans verksamhet.

Referenser

Adolfsson, C-H. (2014). *Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan – En forskningsöversikt*. Linnéuniversitetet.

Barnkonventionen. *Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter*.

BKUN 2022.173, *Svar på Motion gällande förskola i Strömsund*

Dagens Samhälle (29 april 2021). [C: Ge de små skolorna bättre förutsättningar - Dagens Samhälle \(dagenssamhalle.se\)](https://dagenssamhalle.se)

Göteborgs stad. (2020). *Skolenhetsutredningen. Delrapport Göteborgs Stad (2020-01-24), Grundskoleförvaltningen*.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. London, New York: Rothledge.

Jarl.,M., Blossing, U. & Andersson, K. (2017). *Att organisera för skolframgång. Strategier för en likvärdig skola*. Stockholm: Natur & kultur.

Komrev. (2007) Revisionsrapport. *Granskning av resursanpassning inom grundskolan Strömsunds kommun*. Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers,

KS Dnr 2019.151

KS Dnr 2022.227

Lycksele kommun. (2020). *Skolutredning 2020*.

Myndigheten för tillväxtanalys. (2011). *Merkostnader på grund av gles bebyggelsestruktur i kommuner och landsting. Dnr 2010/167. Östersund 2011*.

Myndigheten för skolutveckling. (2005). *Forskning i fokus nr 27. Utbildning i glesbygd – samspel eller konflikt? En kunskapsöversikt*. Stockholm: Liber.

SKL. (2018). *Om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat*.

Skolinspektionen, telefonsamtal med Frida Edberg, 230824,

Skolinspektionen. (2022). *Skolinspektionens årsrapport 2021. Påfrestningar riktar ljuset mot huvudmannens ansvarstagande*. Skolinspektionen Stockholm.

Skolverkets upplysningstjänst, telefonsamtal, 230824
Skollag (2010:800)

Tidningen Skolvärden (3 maj 2022) Skolvärlden granskar – kraven ökar på
behörighet – Skolvärlden (skolvärlden.se)

SOU 2011:39 *Likvärdiga förutsättningar – översyn av den kommunala
utjämnningen. Betänkande av Utjämningskommittén.08. Stockholm 2011.*

STIMO. (2018). *Kompetensförsörjning skola – ett delprojekt i det
övergripande samarbetet mellan Boden och Luleå kommun.*

Sveriges Lärare. (2023). *Ska alla elever få lyckas? En undersökning av den
svenska grundskolans förutsättningar och kompensatoriska förmåga.*

Syssner, Josefine (2018). *Mindre många - Om anpassning och utveckling i
krympande kommuner, Årsta: Dokument press*

Ödeshögs kommun. (2017). *Utredning av skolverksamheten i Ödeshögs
kommun.*